

พ ร ะ พุ ท ธ คุ ณ
ต อ น ผู้ เ ปื น ค รุ ข อ ง ม นุ ษ ย์
แ ล ะ เ ท ว า

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงได้พระนามว่า สดุดา เทว-
มนุสสถาน คือ ทรงเป็นบรมครูของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย
เพราะตั้งแต่แรกที่ทรงสร้างบารมี พระองค์ทรงมีมหากรุณาธิคุณ
ตั้งความปรารถนาที่จะนำพาสรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้หลุดพ้น
จากกองทุกข์ไปสู่พระนิพพาน

พระพุทธคุณ ตอน ผู้เป็นครูของมนุษย์และเทวา

๓๓

ธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นธรรมอันสงบ
ประณีต ละเอียดลึกซึ้ง จะคาดคะเนเองไม่ได้ รู้ได้เฉพาะผู้ที่
ลงมือปฏิบัติเท่านั้น เป็นของเฉพาะตนที่ผู้ใดบรรลุจะรู้เห็นเอง
พระพุทธองค์ตรัสว่า “พระองค์ทรงเป็นผู้ชี้แนะหนทางเท่านั้น”
ส่วนพวกเราต้องลงมือปฏิบัติเอง หากเราตั้งใจปฏิบัติกันจริงๆ
และปฏิบัติอย่างถูกวิธี ย่อมเข้าถึงธรรมได้อย่างแน่นอน
เนื่องจากธรรมทั้งหลายมีอยู่แล้วภายในตัวของเรา ไม่ใช่เป็น
สิ่งที่สร้างขึ้นหรือสมมติขึ้นมา เป็นของดีที่มีอยู่แล้วในตัวของ
มนุษย์ทุกคนในโลก จะเข้าถึงได้ต้องทำให้หัวใจให้หยุดนิ่งที่ศูนย์กลาง-
กายฐานที่ ๗ เท่านั้น

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงได้พระนามว่า สดุดา เทว-
มนุสฺसानัน คือ ทรงเป็นบรมครูของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย
เพราะตั้งแต่แรกที่ทรงสร้างบารมี พระองค์ทรงมีมหากรุณา-
ธิคุณ ตั้งความปรารถนาที่จะนำพาสรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้
หลุดพ้นจากกองทุกข์ไปสู่พระนิพพาน คำว่า นำพาสรรพสัตว์
ทั้งหลายให้หลุดพ้น หมายความว่า พระองค์ไม่ได้โปรดแต่
มนุษย์เท่านั้น ทรงโปรดหมด ตั้งแต่เทวดา พรหม อรูปพรหมทุกชั้น
มนุษย์ทั้งหลาย ไปจนถึงสัตว์เดียรัจฉาน ตามแต่กำลังบุญของ
ใครจะรับได้

เราจะเห็นได้จากพุทธกิจ คือ กิจที่พระองค์ทรงปฏิบัติ

พระพุทธคุณ ตอน ผู้เป็นครูของมนุษย์และเทวา

๓๔

เป็นประจำทุกๆ วัน พุทธกิจที่พระองค์ทรงบำเพ็ญเป็นประจำ คือ ในเวลาบ่ายรุ่งทรงสอดพระญาณตรวจดูสัตว์โลกว่า จะมีใครบ้าง ที่มีอินทรีย์แก่กล้า มีบุญบารมีพอที่จะได้บรรลุธรรม พระองค์ก็จะเสด็จไปโปรด ครั้นรุ่งอรุณได้เสด็จออกบิณฑบาตโปรดสัตว์โลก ให้ได้บุญบารมีเพิ่มพูนยิ่งขึ้นไป ตอนเย็นพระองค์จะทรงแสดงธรรมโปรดสาธุชนที่มาฟังธรรม หลังจากนั้น เวลาค่ำทรงให้โอวาทแก่ภิกษุสงฆ์ แก้ไขปัญหาพาไปสู่จุดหมาย คือ พระนิพพาน ครั้นถึงเที่ยงคืนทรงแสดงธรรมตอบปัญหาของเทวดาที่มาจากสวรรค์ชั้นต่างๆ

พระองค์ได้ทรงแสดงธรรมโปรดเทวดา ให้เข้าถึงธรรมเป็นจำนวนมาก *ดังเช่นครั้งหนึ่ง ชาวเมืองศากยวงศ์ และโกลิยวงศ์เกิดทะเลาะวิวาทกัน เรื่องการแย่งน้ำเพื่อเพาะปลูก การทะเลาะเบาะแว้งได้ขยายวงกว้างขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งเกี่ยวโยงไปถึงราชตระกูลทั้งสอง ทำให้สองฝ่ายถึงกับยกกองทัพออกมาเพื่อจะทำสงครามกัน

ในเวลาใกล้รุ่งของวันนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตรวจดูสัตว์โลก ทรงเห็นกองทัพของทั้งสองตั้งประจันหน้ากัน จึงแปลงฉัพพรรณรังสีและประทับนั่งอยู่กลางอากาศ เมื่อชาว-

พระพุทธคุณ ตอน ผู้เป็นครูของมนุษย์และเทวา

๓๕

เมืองกบิลพัสดุ์เห็นพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จมา ต่างคิดว่า พระบรมศาสดาเป็นพระญาติผู้ประเสริฐของเราเสด็จมาโปรด พระองค์ไม่ทรงประสงค์ให้เราทะเลาะกันแน่นอนจึงพากันทิ้งอาวุธ นั่งลงถวายบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้า แม้ชาวเมืองโกลิยวงศ์ ต่างทิ้งอาวุธ และพร้อมใจกันถวายบังคมเช่นกัน

พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสสอนว่า การทะเลาะวิวาท กันนั้น ไม่เคยนำความปลื้มปิติมาให้ผู้ใด พระองค์ได้ตรัสเล่า ชาดกที่แสดงถึงโทษของการทะเลาะวิวาท และการผูกพยาบาท อีกทั้งแสดงคุณของความสามัคคีกัน

เมื่อจบพระธรรมเทศนา พระราชาทั้งสองเมืองเกิดความเลื่อมใสมาก จึงปรึกษากันว่า

“ถ้าหากพระบรมศาสดา ไม่เสด็จมาโปรดพวกเรา วันนี้ เราคงเข่นฆ่ากันเอง จนแม่น้ำนี้นองไปด้วยเลือดอย่างแน่นอน”

กษัตริย์ทั้งสองฝ่ายจึงได้ถวายพระกุมารฝ่ายละ ๒๕๐ องค์ แต่พระผู้พระภาคเจ้า พระองค์ทรงให้การอุปสมบทแก่พระ- กุมารทั้งหมด เมื่อทุกรูปตั้งใจบำเพ็ญเพียร ในที่สุดต่างได้บรรลุ ธรรมเป็นพระอรหันต์ทั้ง ๕๐๐ รูป และทยอยกันมาเฝ้าพระผู้มี- พระภาคเจ้า

วันนั้น บรรยาการในที่ประชุมสงฆ์ สว่างไสวงดงาม

พระพุทธคุณ ตอน ผู้เป็นครูของมนุษย์และเทวดา

๓๖

ด้วยรัศมีแห่งธรรมของพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้ทรงเป็นพระธรรม-
ราชา แวดล้อมด้วยพระชินาสพอรหัตต์ ล้วนมาจากตระกูล
กษัตริย์ทั้งสิ้น เป็นผู้หมดจดปราศจากกิเลส มีความสง่างาม
สงบ สวรรค์ เปี่ยมด้วยความสุข และความปิติในธรรม เทวดา
ผู้อาศัยอยู่ในป่าใหญ่นั้นได้ทัศนภาพอันงดงามเช่นนั้นแล้ว
ต่างพากันป่าวประกาศว่า

“การได้เห็นพระผู้มีพระภาคเจ้า การฟังพระธรรมคำสอน
การเห็นหมู่ภิกษุอรหัตต์เป็นมงคล มาเกิดพวกเรา มานมัสการ
พระผู้มีพระภาคเจ้า และเหล่าพระชินาสพอรหัตต์กันเกิด”

ทวยเทพในแสนโกฏิจักรวาลได้ยินเสียงป่าวประกาศนั้น
ต่างรีบมาประชุมกันอย่างคับคั่ง เทวดาที่อยู่ในทวีปทั้งสี่
เทวดาที่อยู่ในป่าหิมพานต์ เทวดาจาก ๑๘๙,๐๐๐ เมือง เทวดา
ที่อยู่ตามปากทาง ๙,๙๐๐,๐๐๐ แห่ง เทวดาที่อยู่ตามท่า ๙๖
แสนโกฏิ และเทวดาที่อาศัยอยู่ในทะเล ๕๖ แห่ง ต่างมาประชุม
กันทั่วทั้งหมื่นจักรวาลขึ้นไปจนถึงพรหมโลก เนื่องแน่นไปด้วย
กายละเอียดจนหาที่ว่างไม่ได้ พระพุทธองค์ทรงประกาศนาม
ของเทวดา ตั้งแต่ยักษ์ ท้าวมหาราชทั้งสี่ เทวนิกายทั้งหลาย
ไปจนถึงพรหมทั้งหมด

จากนั้น พระองค์ทรงแสดงมหาสมัยสูตร เมื่อจบ

พระพุทธคุณ ตอน ผู้เป็นครูของมนุษย์และเทวดา

๓๓

พระธรรมเทศนา สรรพสัตว์ผู้มีบุญต่างได้บรรลุธรรมกันมากมาย เทวดาจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ โกฏิ ได้บรรลुเป็นพระอรหันต์ และ เทวดาอีกจำนวนนับไม่ถ้วนได้บรรลुเป็นพระโสดาบัน พระพุทธองค์ทรงบำเพ็ญพุทธกิจอย่างนี้ และสั่งสอนทั้งมนุษย์และ เทวดาอย่างนี้ เพราะฉะนั้นจึงทรงได้พระนามว่า เป็นบรมครู ของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย

พระองค์ได้เนमितกนามว่า พุทโธ คือ เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานแล้ว ผู้รู้ คือ ทรงรู้แจ้งเห็นจริงในสิ่งทั้งปวง ทั้งรู้ทั้งเห็น นอกจากเห็นแล้วรู้แล้ว ยังขจัดกิเลสให้หมดได้โดยสิ้นเชิง ท่าน รู้เรื่องราวชีวิตของมนุษย์ว่า มีความทุกข์เป็นพื้นฐานของชีวิต ความทุกข์นั้นเกิดจากอะไร จะดับด้วยวิธีการใด ดับแล้วไปไหน เป็นอยู่อย่างไร ท่านรู้เห็นตลอดหมด และยังมีพระมหากรุณาธิคุณ นำความรู้ที่ท่านได้รู้ได้เห็นมาแนะนำสั่งสอน ซึ่งเป็นความรู้อัน บริสุทธิ์ที่ออกมาจากแหล่งแห่งความบริสุทธิ์ ผู้ที่รู้แล้วก็ทำให้ บริสุทธิ์ตามพระองค์ไปด้วย มีความสุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปน

ผู้ตื่น คือ ตื่นแล้วจากกิเลสอาสวะทั้งหลาย มนุษย์ ส่วนใหญ่ยังหลับอยู่ คนหลับก็เหมือนคนที่ตายไปชั่วคราว หลับไหลเพราะกิเลสเข้าไปบังคับบัญชา พระองค์ทรงพ้นจาก บ่วงจากทาสของกิเลส ทรงรู้วิธีที่จะเอาชนะมัน ปราบกิเลสใน

พระพุทธคุณ ตอน ผู้เป็นครูของมนุษย์และเทวา

๓๘

ตัวได้หมดสิ้น และทรงสอนผู้อื่นให้รู้เรื่องการดับทุกข์อย่างแท้จริง ทั้งทำได้และสอนได้ด้วย ครูทำได้อย่างไร ก็สอนให้ลูกศิษย์ ทำได้อย่างนั้น ไม่มีศาสดาใดในโลกเสมอเหมือนท่านเลย

พระองค์เป็นผู้เบิกบานแล้ว ทรงมีพระทัยผ่องแผ้ว สะอาดบริสุทธิ์ ดุจดั่งดอกบัวที่เบ่งบานเต็มที่ ใจขยายกว้างออกไปเป็นอิสระ ออกจากเครื่องข้อง ออกจากพันธนาการของชีวิต ไม่คับแคบ ไม่อึดอัด พระองค์ทรงมีพระทัยเบิกบาน ด้วยเหตุที่พระองค์ทรงเป็นผู้รู้แจ้งในธรรมะอันบริสุทธิ์ ทรงตื่น แล้วพ้นแล้วจากอาสวกิเลสทั้งหลาย

พระพุทธองค์ทรงได้พระนามว่า ภควา ซึ่งแปลได้ ๒ นัย คือ แปลว่าหักก็ได้ แฉกก็ได้ ที่ว่าหักนั้น คือ พระองค์ทรงหักสังสารจักรที่ประกอบไปด้วยอวิชชา ตัณหา อุปาทาน กรรมอันเป็นเหมือนตัวล้อรถที่หมุนให้เวียนว้ายอยู่ในวัฏสงสาร ไม่ให้ออกจากภพ ๓ คือ กามภพ รูปภพ และอรุภพ พระองค์ทรงหักกงล้อแห่งวัฏสงสารได้แล้ว จึงพ้นจากภพ ๓ เสด็จไปสู่พระนิพพาน ที่ว่าแฉกนั้น คือ เมื่อพระองค์ได้ตรัสรู้้อนุตตร-สัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ทรงเป็นสัพพัญญู รู้แจ้งธาตุธรรมทั้งปวง และพระองค์ได้ทรงจำแนกธรรมให้พระสาวกได้รู้ ได้เห็น และได้บรรลุมรรคผลนิพพานกันมากมาย

พระพุทธคุณ ตอน ผู้เป็นครูของมนุษย์และเทวา

๗๕

พระคุณอันยิ่งใหญ่ของพระพุทธองค์เป็นสิ่งที่เราชาวพุทธทุกคนจะต้องตระหนัก และระลึกนึกถึงเสมอ หมั่นตรึกระลึกถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ เจริญพุทธานุสติเป็นประจำ ปฏิบัติบูชาแด่พระองค์ด้วยการทำใจหยุดใจนิ่ง น้อมใจไปที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ อย่างสม่ำเสมอทุกๆ วัน การทำอย่างนี้ ได้ชื่อว่าเคารพเลื่อมใสท่านอย่างแท้จริง และสิ่งนี้จะทำให้เราสมปรารถนา ได้เข้าถึงความสุข เข้าถึงพระรัตนตรัยภายในกันทุกๆ คน

